

Брюксел, 12 септември 2025 г.
(OR. en)

12723/25

Междуинституционално досие:
2025/0555(COD)

COMPET 854	POLGEN 140
IND 342	ECOFIN 1154
MI 639	COH 171
CADREFIN 186	INDEF 89
FIN 1060	CULT 96
RECH 381	CYBER 240
ESPACE 59	JAI 1231
CONSOM 170	DIGIT 169
DUAL USE 42	DATAPROTECT 206
EDUC 353	FREMP 228
TELECOM 294	RELEX 1147
ENER 437	COPS 439
ENV 824	UD 199
CLIMA 329	AUDIO 79
AGRI 414	PROCIV 115
TRANS 376	IPCR 63
SAN 551	MAP 55
PHARM 121	FISC 236
BIOTECH 11	CODEC 1242
POLMIL 257	CSC 446

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Подготовка за заседанието на Съвета по конкурентоспособност (вътрешен пазар, промишленост, научни изследвания и космическо пространство) на 29 септември 2025 г. Фонд за конкурентоспособност – <i>Представяне от Комисията</i> – <i>Ориентационен дебат</i>

Приложено на делегациите се изпраща информационна бележка на председателството
относно фонда за конкурентоспособност с оглед на ориентационния дебат по време на
заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 29 септември 2025 г.

ДОКУМЕНТ ЗА ОБСЪЖДАНЕ

Заседание на Съвета по конкурентоспособност

Брюксел, 29 септември 2025 г.

ФОНДЪТ ЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ В СЛУЖБА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

В неотдавнашните доклади на Драги и Лета, както и в „компаса за конкурентоспособността“ на Европейската комисия се изтъква значителен недостиг на инвестиции, който трябва да бъде преодолян, за да може Европа да постигне амбициите си за конкурентоспособност, екологичен преход, сигурност и устойчивост. Този недостиг застрашава не само способността на ЕС да запази своята промишлена мощ, но и способността му да играе водеща роля в двойния преход и световната технологична надпревара. Докладите и на Драги, и на Лета показват, че бъдещият просперитет и геополитическото влияние на Европа зависят от преодоляването на този недостиг чрез целенасочени и по-допускащи риск инвестиции.

Постигането на целите на европейската екологична и промишлена политика изисква много по-голяма склонност към риск както от страна на публичните, така и от страна на частните участници. Предизвикателството се състои във факта, че декарбонизацията, цифровизацията и разработването на нови технологии са свързани със значителна несигурност и имат дълги хоризонти на възвръщаемост, което ги прави непривлекателни при конвенционалните модели на финансиране, избягващи риска. Както се подчертава в доклада на Драги, съществуващите механизми не мобилизират достатъчно капитал, особено за широкомащабни или революционни проекти, необходими за укрепване на водещите позиции на Европа в промишлеността и промишления ѝ суверенитет. Частните инвеститори, по-специално, понастоящем не са склонни да се ангажират с необходимия размах или да поемат необходимото ниво на риск без публична подкрепа.

Европейската комисия предложи създаването на „Европейски фонд за конкурентоспособност“ (ЕФК), който е в отговор на доклада на Драги и е пряко вдъхновен от него. Целта на ЕФК е да служи като катализатор за преодоляване на недостига на инвестиции, като се основава на пълния набор от финансови инструменти на ЕС за мобилизиране на инвестиции, които служат на стратегическите и промишлените приоритети на Европа. Като консолидира широк набор от съществуващи фондове и схеми за финансиране в една съгласувана регулаторна и управленска рамка, ЕФК има за цел да осигури по-ефективна и целенасочена подкрепа за ключови сектори и проекти, за да се гарантира водещата роля на Европа в областта на технологиите и промишлеността.

ЕФК ще използва всички налични финансови инструменти на ЕС – безвъзмездни средства, обществени поръчки, заеми, гаранции, капиталови инвестиции, смесено финансиране и т.н. За да бъде действително ефективен, той трябва да се счита за успешен от страна на предприятията и инвеститорите – самите заинтересовани страни, които трябва активно да използват ЕФК, за да постигне фондът целите си. Дружествата трябва да имат лесен и бърз достъп до финансиране, с ясни насоки и минимални административни пречки. Бързите и предвидими процеси на кандидатстване и възлагане и индивидуализираната подкрепа ще бъдат от жизненоважно значение, особено за МСП, стартиращите и разрастващите се предприятия, които се стремят да се превърнат във фактори, конкурентоспособни в световен мащаб.

Междувременно инвеститорите трябва да имат положителни стимули, за да участват. Те трябва да бъдат уверени, че финансовите инструменти и механизмите за споделяне на риска са добре разработени за всички етапи от инвестиционния път – от иновациите на ранен етап до внедряването в промишлен мащаб. Използването на финансови инструменти, които са ориентирани в по-голяма степен към пазара, като например инструментите по линия на *ЕФК InvestEU*, може да привлече повече частен капитал, да спомогне за смекчаване на търговските рискове чрез гаранции и съвместни инвестиции, като по този начин увеличи въздействието на всяко евро публични средства и подкрепи разрастването на революционните иновации и технологии. Същевременно използването на безвъзмездни средства би могло да позволи на Комисията да насочи подкрепата си към стратегически действия.

Разбирането на реалностите, пред които са изправени предприятията, е от решаващо значение. Само чрез активно взаимодействие с дружества и инвеститори и чрез оформяне на това, което ЕФК може да предложи, по начин, който позволява да се отговори на техните реални нужди и препятствия, може действително да се отключи частен капитал и да се оптимизира използването на наличните публични ресурси. Опростяването, прозрачността и гъвкавостта трябва да бъдат основни принципи в управлението и функционирането на ЕФК.

За да може ЕФК да бъде в служба на предприятията, ще е необходим силен политически ангажимент за опростяване на неговото управление и администрация. Успехът зависи от намирането на правилния баланс между ръководените от държавата инструменти, като например безвъзмездни средства и обществени поръчки, и повече пазарно ориентирани инструменти като заеми, гаранции и капиталови инвестиции по линия на ЕФК InvestEU. Този подход би могъл да се превърне в крайъгълен камък за реализиране на амбициите на ЕС в областта на промишлеността и технологичното лидерство.

Държавите членки се приканват да участват в обсъждания по два ключови въпроса:

- Кой ще бъдат най-важните критерии за успех на Европейския фонд за конкурентоспособност в очите на дружествата и инвеститорите, особено по отношение на опростяването и по-бързото обработване на заявленията?
- Как можем да направим финансовите инструменти, включени в предложения Европейски фонд за конкурентоспособност, най-ефективни за мобилизирането на частен капитал за проекти, с които се постигат целите на европейската промишлена политика?